

Al país del Nil (III): El Caire. Barris i carrers

Un relat de: [Bartomeu Carles](#)

La comoditat que ens proporcionen els nous mitjans de locomoció creats per aquesta nostra societat que autoanomenem "tecnològica" -la mare dubtosament fecunda del "progrés"- infanta sempre bessonades: per cada nou germà bell ens en regala un d'esquifit i d'incòmode. Seria poc ètic renegar del segon; una mare ha d'estimar tota la fillada i la família ha de romandre, si pot ser, ben unida tothora.

Viatjar en avió és avui el mitjà més còmode de trasllat, el més ràpid i el més segur. Esdevé una autèntica càpsula hermètica que ens manté incòlumes cels enllà, aliens a disbauxes socials i guerres fratricides que s'esdevenen a peu pla, i ens estalvia les hostilitats que escometen l'estranger en països reclosos en si mateixos, sempre recelosos del que els és aliè. Però aquests pesants aparells d'enormes ales artificials, que per al profà s'aguanten miraculosament suspesos mentre dura el recorregut, ens priven de l'autèntica sensació de viatjar: el desplaçament constant. Queden enrere, molt enrere, els temps en què calia recórrer lentament cada petja de terra fins arribar a destinació. Llavors el temps era en si mateix un element més en el viatge, forçós i estimat, i no pas un incòmode obstacle. Sí, temps enllà el camí que ens hi menava era per ell mateix un recorregut tan o més atractiu que la fita desitjada, i hom es delia per travessar paisatges, pobles i cultures, diferents i per això atractius en la seva indestructible idiosincràsia -malgrat que no agradés tot el que s'acabés esdevenint-. Avui, transportats, catapultats pels aires, som pràcticament abduïts del nostre món quotidià i traslladats de cop i volta a un món radicalment diferent. Sempre viatgem en estat de xoc.

Aterrar de cop en una ciutat com El Caire pot provocar un autèntic col·lapse de l'esperit. De sobte, sense buscar-ho ni pretendre-ho, us sortirà a rebre el tarannà més autèntic d'una societat musulmana i oriental. I si alguna cosa defineix aquest món i, doncs, la capital egípcia, són sobretot els seus indissolubles contrastos.

Barris i carrers

Travessar la ciutat és adonar-se, en un obrir i tancar d'ulls, que desfilen davant vostre, més o menys ordenadament, des de plàcids barris residencials fins a veïnats més que humils, convivint freqüentment en aparent bonhomia. Els primers se us mostraran sembrats de distingides i elegants torretes, presumides i cofoies, envoltades de bells i ufanosos jardins. Al cap d'una estona no deixaran de semblar-vos insípidos: tan semblant és la grandiloqüència de la riquesa a tot arreu on pot expressar-se! També pot ser uniforme l'escenari de la pobresa, és clar, però allà la redimeix al menys el fet que sempre està poblada i és possible exhalar l'esperança d'un món millor. Els veïnats rics no deixen de ser mai deserts artificials; aquí no s'hi exhala res: més aviat fa l'efecte que tot s'ha desmaiat en un últim sospir.

Els barris humils del Caire, en canvi, esdevenen sorprenents. Els carrers són allí delimitats per voreres imaginàries, que segueixen existint, tanmateix, en l'interior d'alguna ment urbanística, doncs aquí i allà hom observa arbres plantats en renglera com si fossin ells sols els encarregats de marcar fins on senyoreja el regne dels turismes i on comença el dels vianants. A la seva vora, els edificis es drecen talment com una barreja heterodoxa de pisos perfectament acabats i habitats, amb ostensibles senyals de vida a l'interior, entre els que se superposen, però, d'altres que no són sinó un mer projecte, a penes uns pilars de formigó conformant plantes buides, que es mostren nues i impúdiques. Si coronen l'edifici, sols s'alcen els pilars, sense sostre, apuntant irreverentment al cel. Que no us enutgi aquesta estètica particular: els pisos inacabats esperen el matrimoni del fill de la casa per ser totalment finalitzats. Es tracta, doncs, d'una qüestió d'economia familiar: acabar-lo ara... per quin motiu, si no és necessari?

A cavall d'un i altre barri us sortiran també a l'encontre els que habita la classe mitjana -aquí no massa extensa- enclavats freqüentment en indrets urbanístics de nova creació, aquells que, precisament, van prenent lloc al desert. Aquí els blocs d'edificis són tots acabats exteriorment, i de notable uniformitat fins que no són habitats. Ara bé, quan reben els nous hostes, cada família decideix amb quin color pinta la façana del seu pis. Aquest serà sempre un color viu -blau, vermell, carabassa- i diferent del veí. Es crea així, per voler individual o familiar, una amalgama acolorida pròpia, d'homogènia impossible, en la façana exterior de cadascun dels blocs de pisos. A partir d'ara, no cerqueu cap traça d'unitat. Senzillament, no existeix ni podrà ja existir. Més ben dit, la unitat idiosincràtica es crearà només en la visió de conjunt, per la simfonia estrident de colors impossibles, ara en un bloc, ara en l'altre.